

हाइड्रोइलेक्ट्रिसिटी इन्भेष्टमेन्ट तथा डेभलपमेन्ट कम्पनी लिमिटेड
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, ७ तह, बरिष्ठ अधिकृत खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि
पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रम योजनालाई निम्नानुसारका दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या X अङ्क	समय
प्रथम	शासकीय व्यवस्था र संस्थागत ज्ञान	१००	४०	विषयगत	८ प्रश्न X ५ अङ्क ६ प्रश्न X १० अङ्क	३ घण्टा
द्वितीय	सेवा, समूह सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत	८ प्रश्न X ५ अङ्क ६ प्रश्न X १० अङ्क	३ घण्टा

२. द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ता

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक	

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा सोधिने **प्रश्नसंख्या र अङ्कभार** यथासम्भव सम्बन्धित पत्र, विषयमा दिईए अनुसार हुनेछ ।
- विषयगत प्रश्नहरूको हकमा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भएतापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मितिभन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन नभएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।

पाठ्यक्रम लागु मिति :- २०७८।०५।१२

हाइड्रोइलेक्ट्रिसिटी इन्भेष्टमेन्ट तथा डेभलपमेन्ट कम्पनी लिमिटेड
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, ७ तह, बरिष्ठ अधिकृत खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि
पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र - शासकीय व्यवस्था र संस्थागत ज्ञान

खण्ड (क) - ४० अङ्क (४ प्रश्न × ५ अङ्क, २ प्रश्न × १० अङ्क)

1. **शासकीय व्यवस्थाका विविध पक्षहरू (२० अङ्क)**
 - 1.1 नेपालको संवैधानिक विकास र वर्तमान संविधान
 - 1.2 सरकारको कार्यक्षेत्र, राज्यअङ्गहरूशक्तिका काम, कर्तव्य र अधिकार
 - 1.3 राज्यशक्तिको बाँडफाँड, शक्ति पृथकीकरण र सन्तुलन तथा नेपालमा यसको अभ्यास
 - 1.4 लोकतान्त्रिक मूल्य मान्यता र नेपालमा यसको अवस्था
 - 1.5 संघीय शासन प्रणाली, अन्तर सरकार व्यवस्थापन र नेपालमा यसको अवस्था
 - 1.6 सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, आधारभुत मान्यता, विशेषता र चुनौती
 - 1.7 सरकार तथा सार्वजनिक संस्थान र कम्पनीहरूबाट प्रवाह गरिने सेवाहरू, सेवाको एजेन्सीफिकेशन, सेवा प्रवाहमा समस्या, वर्तमान अवस्था र चुनौती
 - 1.8 सेवा प्रवाहमा तटस्थता, प्रतिबद्धता, पारदर्शिता र उत्तरदायित्व
 - 1.9 सुशासन, नैतिकता, सदाचार र व्यवसायिकता
 - 1.10 सेवा प्रवाहमा सूचना प्रविधिको प्रयोग, सो को अवस्था, संभावना र चुनौतीहरू
 - 1.11 विद्युतीय शासन (E-Governance)
 - 1.12 सामाजिक न्याय, सामाजिक सुरक्षा र सामाजिक समावेशीकरण
 - 1.13 विद्युतीय अपराध (Cyber crime), मिलेमतो (Cartelling), एकाधिकार (Monopoly), भ्रष्टाचार र मुद्रा निर्मलीकरण (Money Laundering)
2. **सार्वजनिक प्रशासन र व्यवस्थापन (२० अङ्क)**
 - 2.1 सार्वजनिक प्रशासन तथा व्यवस्थापनको अर्थ उद्देश्य
 - 2.2 सार्वजनिक प्रशासनको वदलिंदो अवधारणा
 - 2.3 सार्वजनिक व्यवस्थापनमा मानव संशासन व्यवस्थापन
 - 2.4 व्यवस्थापनका सिद्धान्तहरू र यसका नवीनतम प्रवृत्तिहरू
 - 2.5 व्यवस्थापनका विविध पक्षहरू उत्प्रेरणा, मनोबल, नेतृत्व, निर्णय प्रकृया, संगठनात्मक व्यवहार, समूहकार्य, समूह गतिशीलता र कार्य संस्कृति
 - 2.6 संस्थागत सुशासन र सामाजिक उत्तरदायित्व
 - 2.7 सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, मुल्यांकन
 - 2.8 सार्वजनिक व्यवस्थापनमा सदाचार र आध्यात्मिकता (Spiritualism)
 - 2.9 सार्वजनिक कोषको प्रयोगमा नैतिकता र नैतिकताका सवालहरू (Ethics and Ethical issues)

खण्ड (ख) - ६० अङ्क (४ प्रश्न × ५ अङ्क, ४ प्रश्न × १० अङ्क)

3. **हाइड्रोइलेक्ट्रिसिटी इन्भेष्टमेन्ट तथा डेभलपमेन्ट कम्पनी लिमिटेडको सामान्य जानकारी (१५ अंक)**
 - 3.1 कम्पनीको परिचय, संगठनात्मक संरचना, कार्यक्षेत्र, विद्यमान अवस्था र चुनौती
 - 3.2 कम्पनीको प्रबन्धपत्र, नियमावली र कम्पनी सञ्चालनका नीतिगत आधारहरू
 - 3.3 कम्पनीको कर्मचारी विनियमावली, २०६८
 - 3.4 कम्पनीको आर्थिक प्रशासन तथा खरिद विनियमावली, २०६८
 - 3.5 कम्पनीको ऋण तथा स्वपूँजी लगानी सम्बन्धी कार्याविधि, २०७८

हाइड्रोइलेक्ट्रिसिटी इन्भेष्टमेन्ट तथा डेभलपमेन्ट कम्पनी लिमिटेड
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, ७ तह, बरिष्ठ अधिकृत खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि
पाठ्यक्रम

3.6 कम्पनीको राणनीतिक योजना

4. नेपालमा ऊर्जा: (१५ अंक)

- 4.1 जलविद्युत उत्पादन, वितरण तथा व्यापारको अवस्था र सम्भावना
- 4.2 जलविद्युत विकास तथा लगानीका संभावना र चुनौती
- 4.3 जलविद्युत उत्पादनमा निजी क्षेत्रको भूमिका
- 4.4 वैकल्पिक ऊर्जाको अवधारणा र सम्भावना
- 4.5 जलविद्युत विकास नीति, २०५८
- 4.6 जलश्रोत ऐन, २०४९ र जलश्रोत नियमावली, २०५०
- 4.7 विद्युत ऐन, २०४९ र विद्युत नियमावली, २०५०
- 4.8 नेपाल सरकारको आवधिक योजना र बजेट (जलस्रोतसँग सम्बन्धित भाग मात्र)
- 4.9 जलविद्युत लगानीमा जोखिमका क्षेत्र, जोखिमको पहिचान, विश्लेषण तथा व्यवस्थापन

5. अनुसन्धान र अध्ययन विधि (Research Methodology) (१० अंक)

- 5.1 नेपालको आर्थिक, वित्तीय तथा संगठित क्षेत्रसँग सम्बन्धित विषयहरूमा गरिने अनुसन्धान र अध्ययन विधि (Research Methodology),
- 5.2 तथ्याङ्क संकलन, प्रशोधन, विश्लेषण तथा निष्कर्ष निकाल्ने तरिका,
- 5.3 अनुसन्धान प्रस्ताव र प्रतिवेदन तयारी

6. सम्बद्ध कानूनहरू (२० अंक)

- 6.1 नेपालको वर्तमान संविधान
- 6.2 आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६
- 6.3 आयकर ऐन, २०५८ तथा आयकर नियमावली, २०५९
- 6.4 मुल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ तथा मुल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३
- 6.5 सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३
- 6.6 लेखा परीक्षण ऐन, २०७५
- 6.7 वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६
- 6.8 विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐन, २०७५
- 6.9 कम्पनी ऐन, २०६३
- 6.10 बोनस ऐन, २०३०
- 6.11 बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७५

हाइड्रोइलेक्ट्रिसिटी इन्भेष्टमेन्ट तथा डेभलपमेन्ट कम्पनी लिमिटेड
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, ७ तह, बरिष्ठ अधिकृत खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि
पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र - सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क) - ५० अङ्क (४ प्रश्न × ५ अङ्क, ३ प्रश्न × १० अङ्क)

1. **शासकीय प्रबन्धका विविध पक्षहरू (२० अंक)**
 - 1.1 शासकीय प्रबन्ध (Governance) को अवधारणा, विशेषता र सूचकहरू
 - 1.2 नयाँ सार्वजनिक शासकीय प्रबन्ध (New public governance) र यसका विविध पक्षहरू
 - 1.3 संघीय, प्रादेशिक र स्थानीय तह शासन (Federal, Provincial and Local level Governance) र अन्तर सम्बन्ध
 - 1.4 राज्यको संरचना, राज्यशक्तिको बाँडफाँड, शक्ति पृथकीकरण र सन्तुलन तथा नेपालमा यसको अभ्यास
 - 1.5 कार्यसञ्चालनमा सहकार्यका मोडलहरू
 - 1.6 कानूनको शासन, मानवीय मूल्य र मान्यता, नागरिकका दायित्व र कर्तव्य, मानव अधिकार, सुशासन, पारदर्शिता, उत्तरदायित्व, निष्पक्षता र व्यावसायिकता
 - 1.7 सामाजिक न्याय, सामाजिक सुरक्षा र सामाजिक समावेशीकरण आयाम
 - 1.8 सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, आधारभुत मान्यताहरू (Values), विशेषता, सेवाको प्रारूप निर्माण, व्यवस्थापन र चुनौती
 - 1.9 सरकार तथा सार्वजनिक संस्थानहरू बाट प्रवाह गरिने सेवाहरू र सेवाको बजारीकरण
 - 1.10 सेवाको मूल्यांकन, पृष्ठपोषण तथा गुनासो व्यवस्थापन
 - 1.11 सेवा प्रवाहमा विद्युतीय शासन (E-Governance) को प्रयोग र नागरिक संलग्नता
 - 1.12 सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यन्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन
2. **मानव संसाधन व्यवस्थापन (१५ अंक)**
 - 2.1 मानव संसाधन व्यवस्थापन: अवधारणा, आयामहरू र चुनौती
 - 2.2 मानव संसाधन योजना - आवश्यकता र प्रकृया
 - 2.3 कार्य विश्लेषण (Job Analysis): अवधारणा र महत्व तथा कार्य विवरण, कार्य विशिष्टीकरण, कार्य मूल्याङ्कन, कार्य पुष्टिकरण, कार्य सम्पादन मापदण्ड र कार्य विश्लेषण
 - 2.4 मानव संसाधन व्यवस्थापनमा नविन प्रवृत्ति – Competency Mapping, Business Process Outsourcing, Right Sizing of Workforce
 - 2.5 मानव संसाधन व्यवस्थापनका पक्षहरू: भर्ना, छनौट, पदस्थापन, सामाजिकरण, उपयोग, तालिम, वृत्ति विकास, कार्य सम्पादन मूल्यांकन, आचार संहिता, नैतिकता र अनुशासन
 - 2.6 नेपालमा मानव संसाधन व्यवस्थापनका समस्या एवं चुनौतिहरू
3. **व्यवस्थापनको अवधारणा, कार्य र प्रकृया (१५ अंक)**
 - 3.1 व्यवस्थापन - अर्थ, कार्य, सिद्धान्त, नविनतम अवधारणा र चुनौती
 - 3.2 असल व्यवस्थापकका गुणहरू, व्यवस्थापकको भूमिका, व्यवस्थापकीय सीपहरू, व्यवस्थापकीय नैतिकता (Managerial ethics)
 - 3.3 रणनीतिक व्यवस्थापन (Strategic Management): Nature and scope of strategic management, Strategic intent, vision, objectives and policies; Process of strategic planning and implementation; SWOT analysis; Tools and techniques for strategic analysis
 - 3.4 सहभागितामूलक व्यवस्थापन, उद्देश्यमूलक व्यवस्थापन (Management by objectives), उद्यमशीलता (Entrepreneurship) र सृजनाशीलता, समूह कार्य र समूह गतिशीलता (Group Dynamics), संगठनात्मक व्यवहार र कार्यसंस्कृति
 - 3.5 संगठनको परिचय, प्रकार, संगठन निर्माण र संचालनका सिद्धान्तहरू
 - 3.6 अधिकार प्रत्यायोजन, अधिकार निक्षेपण, समन्वय र सुपरिवेक्षण
 - 3.7 नेतृत्व, उत्प्रेरणा, मनोबल, निर्णय निर्माण प्रक्रिया, समस्या समाधान तथा संचार सीप
 - 3.8 ट्रेड युनियन र सामूहिक सौदावाजी (Collective Bargaining)

हाइड्रोइलेक्ट्रिसिटी इन्भेष्टमेन्ट तथा डेभलपमेन्ट कम्पनी लिमिटेड
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, ७ तह, बरिष्ठ अधिकृत खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि
पाठ्यक्रम

- 3.9 वार्ता तथा सम्झौता गर्ने सीपहरु
- 3.10 विवाद व्यवस्थापन, परिवर्तन व्यवस्थापन, संकट व्यवस्थापन, जेखिम व्यवस्थापन, संकट व्यवस्थापन, तनाव व्यवस्थापन, सूचना व्यवस्थापन, स्रोत व्यवस्थापन, प्रविधि व्यवस्थापन
- 3.11 व्यवस्थापन सूचना प्रणाली

खण्ड (ख) - ५० अङ्क (४ प्रश्न × ५ अङ्क, ३ प्रश्न × १० अङ्क)

4. विकासका आयाम र पक्ष (२० अंक)

- 4.1 विकासको अवधारणा, यसका विविध पक्षहरु र नवीनतम उपागमहरु
- 4.2 विकासका आयामहरु:- मानव विकास, गरिबी निवारण, जलवायु परिवर्तन, लैंगिक सवाल, विश्वव्यापीकरण, आर्थिक उदारिकरण, समावेशी विकास, आर्थिक कुटनीति, वैदेशिक सहायता, विविधता व्यवस्थापन
- 4.3 दिगो विकास लक्ष्यहरु र सो को स्थानीयकरण
- 4.4 विकासमा निजी क्षेत्र तथा गैर सरकारी क्षेत्रको भूमिका,
- 4.5 सार्वजनिक निजी साझेदारीको अवधारणा र नेपालमा यसको प्रयोग
- 4.6 विपद संवेदनशील विकास र हरित विकासको अवधारणा
- 4.7 नेपालमा योजनावद्ध विकास, उपलब्धी र चुनौतीहरु तथा चालु आवधिक योजना
- 4.8 विकासमा संचार माध्यम, नागरिक समाज तथा विकासका साझेदारहरुको भूमिका
- 4.9 योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्यांकन

5. आर्थिक तथा वित्तीय व्यवस्थापन (१५ अंक)

- 5.1 विश्व अर्थतन्त्र र नेपालको अर्थ व्यवस्था
- 5.2 सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन: सार्वजनिक आय, व्यय तथा ऋण
- 5.3 वित्त नीति तथा मौद्रिक नीति, यी दुई बीचको अन्तर सम्बन्ध
- 5.4 सार्वजनिक वित्तीय उत्तरदायित्व र जिम्मेवारी एवं सार्वजनिक कोषको उपयोगमा नैतिक पक्ष
- 5.5 नेपालमा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन
- 5.6 नेपालका सार्वजनिक संस्थानको अवस्था र चुनौतीहरु
- 5.7 नेपालको सार्वजनिक संस्थानको लेखा तथा लेखापरीक्षण सम्बन्धी जानकारी
- 5.8 नेपालको सार्वजनिक खरिद प्रणाली र यसको वर्तमान अवस्था
- 5.9 संस्थागत सुशासन, आन्तरिक नियन्त्रण तथा आर्थिक अनुशासन
- 5.10 व्यवस्थापन परीक्षण र कार्यमूलक लेखा परीक्षण
- 5.11 नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार र वैदेशिक लगानीको अवस्था, सम्भावना र चुनौतीहरु

6. परियोजना व्यवस्थापन तथा जोखिम व्यवस्थापन (१५ अंक)

- 6.1 परियोजना व्यवस्थापन चक्र
- 6.2 परियोजना प्रस्तावको तयारी
- 6.3 परियोजना कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन,
- 6.4 नेपालमा परियोजना व्यवस्थापनका समस्या एवम् चुनौतिहरु,
- 6.5 परियोजना व्यवस्थापनका जनसहभागीता एवम् संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व
- 6.6 परियोजना व्यवस्थापनमा अन्तरनिहित जोखिम, जोखिम पहिचान, विश्लेषण तथा न्यूनिकरणका उपाय
